

AB

Avdelningen för individ och familj
Spånga - Tensta stadsdelsförvaltning

Tjänsteutlåtande

sid 1 (5) 2003-11-20
Dnr 503-408/03

C

D

E

Handläggare: Ann-Margret Lindström
Tfn: 08-50803262

Till Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

13. Yttrande över revisionskontorets rapport: Familjevården i Stockholm

Stadsdelsnämnden har fått rubricerade rapport för yttrande senast 2003-12-31.

Förslag till beslut

Nämnden överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionskontorets rapport.

Jack Kindberg
Stadsdelsdirektör

Ante Hemphälä
Avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familj, verksamhetsområde familj och ungdom.

Bilaga

Rapporten

Rapportens innehåll

Revisionskontoret har våren 2003 granskat familjevården i Stockholm i enlighet med revisionsplanen för 2003/2004. Man vill särskilt betona angelägenheten av att socialtjänstnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ser över vilka gemensamma åtgärder som kan göras för att underlätta rekryteringen av familjehem. Även arbetet med att utveckla kvalitetssäkringen och den interna kontrollen bedöms vara mycket väsentligt för att förbättra tillsynen och åstadkomma en systematisk uppföljning av familjevården och de berörda barnens utveckling. Övriga områden som lyfts fram i rapporten är bedömning av anknytnings- och släktinghem, kontakt mellan placerade barn och deras föräldrar, utvecklande av vård- och behandlingsplaner, stöd till familjehemmen samt systematiserad dokumentation.

Förvaltningens svar

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings familjevårdsgrupp deltar sedan 1999 i socialstyrelsens nationella projekt barns behov i centrum (BBiC). Projektet tillkom som svar på regeringens uppdrag till socialstyrelsen att förbättra familjevården. Dåvarande familjevårdsenheten i Spånga-Tensta anmälde sitt intresse för projektmedverkan av flera skäl. Det fanns en önskan att synliggöra det många gånger komplicerade familjevårdsarbetet och öka förståelsen såväl inom den egna avdelningen som bland externa samarbetspartners. Men det handlade också om en strävan att kvalitetssäkra verksamheten, att säkerställa att de placerade barnen fick sina behov tillfredsställda och att uppdragstagarna fick rätt sorts stöd. På familjevården ansåg man att arbetet i huvudsak höll god kvalitet men det var i många avseenden ett ensamarbete som pågick hemma hos familjerna. Insynen var minimal och de halvårsvisa övervägandena till sociala delegationen gjordes ibland slentrianmässigt. Utveckling mot ett systematiskt, kvalitetssäkrat familjevårdsarbete är ingen lätt process. BBiC har från starten rönt stor uppmärksamhet runtom i landet. I den egna förvaltningen var det länge svårare att nå ut och inte alla i familjevårdsgruppen klarar att leva upp till den

kvalitetsnivå som BBiC kräver. Det är därför glädjande att se hur revisionskontorets rapport på flera ställen uppmärksammar Spånga-Tenstas försök att genom BBiC åstadkomma en högkvalitativ familjevård. Och det är tillfredsställande att modellen arbetas in i stadens riktlinjer för barnavårdsarbete.

Ett av de områden rapporten håller fram är behovet att säkerställa tillgången på bra familjehem. I Spånga-Tensta har detta vanligtvis inte varit ett stort problem, åtminstone inte beträffande yngre barn. Rekryteringen sker oftast via kontakter med de egna familjehemmen som tipsar om familjer de tror kan vara lämpliga. En stor andel nyplacerade under senare år har varit ensamkommande flyktingbarn som oftast kommit till någon släkting bosatt i stadsdelen. I övrigt gäller att barnen som skall placeras i familjehem vanligtvis har minst en förälder med invandrarbakgrund vilket kräver att man i första hand söker hem från den egna kulturen.

Rapporten betonar vidare vikten av att familjehemmen erbjuds adekvat utbildning. Både när gäller rekrytering och utbildning anser revisionskontoret att socialtjänstförvaltningen bör organisera detta som en service för hela staden. Vår erfarenhet är att familjehemskonsulterna vid socialtjänstförvaltningen erbjuder utmärkta utbildningar men att få av våra familjehem väljer att delta. Orsakerna torde vara flera. Språksvårigheter är en, ovilja att lämna stadsdelen en annan och långa resvägar från landsorten kan vara ytterligare en orsak. Erfarenhetsmässigt krävs många gånger att familjehemmets handläggare påminner om vikten av att delta i erbjudna utbildningar och ibland till och med att handläggaren deltar i utbildningen tillsammans med familjehemmet. För att stödja varandra och höja kvaliteten i arbetet med rekrytering och utbildning till familjehemmen har de tre stadsdelarna Kista, Rinkeby och Spånga-Tensta påbörjat ett samarbete i dessa frågor. Man kommer att söka medel ur kompetensfonden för att bygga upp en gemensam utbildnings- och rekryteringsverksamhet.

Vad beträffar kraven på anknytningshem skall dessa självklart utredas lika noggrant som rekryterade hem. Förslaget att göra förtydliganden i riktlinjerna ställer vi oss bakom. Likaså att man tydligare beskriver behovet av stöd till familjehemmen. Ovan beskrivet förslag till gemensam rekrytering och utbildning med Kista och Rinkeby är en viktig del i detta. Det löpande stödet till familjehemmen från ansvariga handläggare är nog så viktigt. Stadsdelsförvaltningen är positiv till att socialtjänstförvaltningen behåller sin sammanhållande roll när det gäller barn- och ungdomsfrågor för staden. Arbetet riskerar annars att utvecklas i arton alltför disparata riktningar. Vi anser samtidigt att ett utvecklat samarbete med Kista och Rinkeby kan ge stora vinster för familjevården eftersom stadsdelarna har stora likheter befolkningsmässigt.

Revisionskontoret anser att arbetet med vård- och behandlingsplaner behöver utvecklas. Ärenden som handläggs enligt BBiC har tydliga vårdplaner som utgår från barnets behov. I behandlingsplanen beskrivs i konkreta, uppföljningsbara ordalag vad som behöver göras, hur och av vem för att de övergripande målen i vårdplanen skall uppnås. Stöd och handledning till familjehemmen sker med utgångspunkt från dessa två dokument. I stadsdelen finns beslut att alla nya placeringar från och med 2001 skall handläggas enligt BBIC. I dessa ärenden har barnet och familjehemmet varsin handläggare vilket minskar risken för att barnet får för liten uppmärksamhet. Sjukfrånvaro och andra problem har gjort att familjevårdsgruppen inte förmått genomföra BBiC fullt ut enligt planen. Handläggning enligt BBiC i alla familjevårdsärenden skulle sannolikt fordra personalförstärkning.

Tillsyn och uppföljning av familjevården måste skärpas anser revisionskontoret. Man anser att arbetet systematiseras med hjälp av BBiC. Regelbunden kontakt med skola/förskola och hälsovården är inbyggd i systemet. Revisionskontoret anser att kontakten med skolan inte helt kan överlåtas åt familjehemmen. Vi håller med om detta även om respekten för barnets integritet självklart kräver diskretion från handläggarens sida.

Systemet med en så kallad oberoende ordförande som håller uppföljningsmöte med barn, familjehem, vårdnadshavare och ansvariga handläggare inför övervägandet varje halvår är en garant för att vården inte bär iväg åt fel håll. Ordförande kan vara en myndighetsperson men får inte ha chefs- eller ärendeansvar i det aktuella ärendet, inte ens arbeta i familjevårdsgruppen. I Spånga-Tensta anlitas för närvarande tre oberoende ordförande, två chefer inom andra verksamheter i stadsdelen och en projektledare från en annan av stadens förvaltningar. Alla tre har stora kunskaper om barns behov och gedigna erfarenheter som mötesledare.

Vad gäller den interna kontrollen finns idag brister som behöver åtgärdas. Planen är att verksamhetschefen årligen skall gå igenom samtliga familjevårdsärenden tillsammans med gruppchef och administrativ assistent. Detta innebär att samtliga akter gås igenom (pappersakter och akter på nätet), avtal och tidsbegränsade beslut ses över, journalföring kontrolleras liksom att överväganden och rapporter sker inom lagstadgad tid.

Dokumentationen måste systematiseras bättre och göras mera enhetlig för staden anser revisionskontoret. Det finns idag dokumentationsbrister inom stadsdelens familjevård. Orsakerna är flera. I vissa fall brister enskilda handläggare vid journalföring och övrig dokumentation. Tekniken är ett annat problem. Paraplysystemet upplevs av många handläggare och chefer som svårarbetat och föråldrat. Ofta saknas adekvat support när systemet krånglar och

ABCDE

Dnr 503-408/03 sid 5 (5)

handläggarna skulle behöva återkommande utbildningsinsatser för att bli uppdaterade när förändringar görs i systemet. Att tvingas arbeta parallellt i paraplyet och BBiC:s wordmallar är tungarbetat. BBiC-IT är ett datasystem som utvecklats av socialstyrelsen i samverkan med projektkommunerna för att underlätta systematisk BBiC-handläggning i alla ärenden. Systemet skall nu prövas i en av projektkommunerna. Det beräknas vara helt färdigutvecklat 2006. Avdelningschefen för individ och familj har inlett kontakter med socialtjänstförvaltningen för att förbereda en framtida anpassning mellan paraplysystemet och BBiC-IT. En förbättrad internkontroll kan förhoppningsvis komma tillrätta med brister i handläggarnas dokumentation. Brister i stadens dokumentationssystem kan inte åtgärdas av stadsdelarna.
